

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Religiosus ipsam perfectionem spiritualis vitæ finem sibi præscribat. Cap.
xiv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Prov. 26.

omnibus esse seruandam, nec fas esse homini, colore alicuius boni seipsum regere, & à consiliis & mandatis præpositorum deuiare.] In hoc apparet, quàm sic vera illa Salomonis sententia : Vidisti hominem sapientem sibi videri? magis illo, spem habebit insipientis.] Hic namque à sapiente gubernatus, sine vilo incommodo iter huius mortalitatis peraget, & ille sibi ipsi confidens, dæmonis astu deceptus peribit. Obediamus itaque prælati nostris, & ab eis nos regi & gubernari sinamus; non putemus licere, occasione alicuius noui profectus, ab eorum monitis deuiare, quia volens sine obedientia proficere, ipse deficiet. Duo hæc priora documenta tanti momenti sunt, vt non potuerint tam angustis duorum capitulorum limitibus sufficienter pertractari, sed aliquando ad finem huius operis (si auctor vitæ voluerit) iterum huiusce materiæ sermo incidet; interim nos ad alia documenta transeamus.

Religiosus ipsam perfectionem spiritualis vitæ finem sibi præscribat.

CAPVT XIII.

VITA perfecta ordinis & sapientiæ plena est, quia nihil aut tetrum, & propria luce priuatum, aut inordinatū, & in compositum perfectum est, & ideo sine sapientiâ & sine ordine stare non potest. Ad sapientiam pertinet, vt quid prius, & quid posterius, quis finis sit, & quid medium probè cognoscat: ad ordinem, vt cuique rei suum locum attribuat, & finis, ad quem omnia referuntur, primam sedem in corde viri perfecti, media verò pro sua dignitate mediam sedem, si ita æquum est, vel si non multum conducant, infimam teneant. Habito ergo à viro perfectionis audito, vitæ spiritualis magistro, cuius nutu regatur, & iacto solidissimo obedientiæ fundamine, quo à præceptore sibi præstituto in omnibus gubernetur, illud magna sollicitudine præstet, vt perfectionem, ac mentis puritatem (quæ vt non semel diximus) finis est spiritualis vitæ, finem sibi proponat, & reliqua omnia bona studia, vt instrumenta huius finis consequendi, respiciat. Et quemadmodum ægrotus, corporis sui incolumitatem præ omnibus cupit: cibum autem, & potum, & varia medicamenta catenus accipiat, quatenus operatæ salutis sunt profutura: ita perfectionis amator super omnia ipsam perfectionem, ac animæ munditiem diligit; & quæcumque cogitauerit, aut concupierit, aut fecerit, ob consequendam perfectionem exquirat. Ad quod persuadendum non multis ambagibus opus est, cum Saluatorem habeamus huius documētī præceptorem. *Quærite primum regnum Dei, inquit, & iustitiam eius, & hæc omnia adiicientur vobis.]* Si enim hunc locum à cortice literæ, quæ de cibo, & potu, & temporalibus loquitur; ad mysticum sensum efferamus, manifestè perspiciemus regnum Dei ipsam esse sanctitatem, ac munditiam cordis, qua tum similitudinem regni cœlestis induimus, tum ipsum regnum cœlestis cœmimus: reliqua verò esse varia hominum studia, quibus piè, & vtiliter occupamur. Illud igitur regnum cœlorum, illa imago supernæ patriæ, quæ in perfecta charitate, & in mentis puritate consistit, primò, ac præcipuè quærenda est, alia autem, si pro merito huius curæ assequenda puritatis, in additamentum promittuntur, non sunt quidem perfectioni præponenda, nec tamquam ma-

Matt. 6.

A xima, & præcipua quæritanda. Sed sicut illi antiqui Patres, solitariam vitam agentes, aut hortulos suos excolebant, aut sportulas contexebant, ea solum ratione, qua Dei cultui, & diuinorum contemplationi, & animæ puritati deseruiret, ita debemus nos in literarum adeptionem incumbere, & cætera negotia, siue spiritualia, siue temporalia tractare, quatenus nos non inquietent, nec mentem nostram scendant, nec spirituali profectui officiant. Bernardus quidem, vt eius narrat historia, nihil magnum de se aestimans aut cogitans, vt se ad custodiam cordis, & propositi constantiam incitaret, hoc semper mente cogitabat, hoc etiam sæpe ipso ore proferebat, Bernarde, Bernarde ad quid venisti?] quod & de Arsenio memoriæ proditum est. Eadem nos sententia satis profecto breui, sed satis efficaci cor nostrum ad perfectionis amorem incitemus. Ad quid venimus? ad quid vitam religiosam profecti sumus? Numquid vt literati, & nominati magistri euaderemus? Numquid vt prælaturas, & dignitates ambiremus? Numquid vt curam carnis in desideriis faceremus? Non sanè, sed vt excolemus animas nostras, & eam perfectionem ac sanctitatem quæteremus, quàm professio religiosa, & status, à rebus sæculi auulsus, exposcit. Hanc itaque primùm quæramus, & alia, quæ retulimus, si perfectioni & tranquillitati mentis obstant, constanter abiiciamus; si verò vltro offerantur, aut obedientia præcipiente ingerantur, ea solum ratione admittenda, & exercenda sunt, quatenus fini, id est, mentis puritati proficiant. Magnus error est ista sub colore necessitatis, aut sub pretextu pietatis, veræ virtuti præponere, sine qua nulla religiosa familia bene gubernata, quemquam ad magna negotia, nec ad prælationem admittit: & ipsa vera & magna virtus, si expeditierit, aditum ad maximas etiam dignitates recludit. Vnde Rupertus exclamans ait: O quantos studium huiusmodi (intellige perfectæ vitæ) non solum vsque ad sufficientiam horum, scilicet victus, & vestitus, verum etiam vsque ad amplissimos honores citò produxit. Super salutem, & omnem pulchritudinem, ait quidam, dilexi sapientiam, & proposui pro luce habere illam. Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa.] Verè ita est; quòd si ambitio aliquos ad magnas dignitates extulit, id fuit, vt ex alto periculosis præcipitaret: ac perfectio vitæ, & sanctitas, sanctos in candelabro dignitatis posuit, vt ex dignitate terrena, ad cœlestem dignitatem prouheret.

Per-suadamus nobis, solius religiosæ vitæ professione, aut cœnobij habitatione nos sanctos non esse, sed sanctitatis dilectione, qua eam reliquis præponimus, & vniuersa ad sanctitatem adipiscendam ordinamus, in virtute proficere. Quid enim refert, aut religiosa professio, aut locus addiscendæ sanctitati, & omni virtuti destinatus, si ipsa perfectio mentis obliuioni traditur, & perfectionis schola, aut in Academiam, vbi humanæ scientiæ docentur, aut in locum ambitionis, & superbiæ conuertitur? Cogitate fratres, inquit Augustinus, ad quid venimus. Ecce in solitudine sumus, elongati sumus à sæculo, & longo tempore iam mansimus in solitudine, vt secundum Apostolicam formam quietas viuere valeamus. Locus enim non facit sanctos, sed operatio bona locum sanctificauit, & nos. Peccauit enim Angelus in cœlo, peccauit Adam in paradiso, & tamen nullus locus sanctior illis erat. Si enim loca habitatores beare possent, nec homo, nec Angelus à dignitate sua corrumpent.] Sicut ergo in scholis, non permanio in illis, finis

Lib. 1. ca. 4.

Ruper. li. 6. in Mant. ad c. 6. in fine.

Sap. 7.

Aug. ser. 27. ad fratres.

scholarum est, sed litterarum adeptio: & in aula regia finis non est frequentare palatium, sed quemcumque sentiet ipsum regi obsequentissimum exhibere: ita finis scholæ perfectionis, & cuiusque domus religiosæ, non est habitare in ea, & tamquam ficus infructuosa & steriles, cellam occupare, sed ad perfectionem currere, & omnem virtutem obtinere. Nō pervertamus ordinem; nec, quod primum est, ultimum: & quod postremum est, primum faciamus. Ad quod certè instigare nos debet, dignitas quarentium perfectionem, quoniam eam finem suæ vitæ habent, & in eam scopum tendunt, quem Redemptor noster Iesus Christus sibi præfixit. Nam ad quid rogo, venit ille in mundum, nisi ut nos à peccatis eriperet, & ad suam imitationem (quæ vera perfectio est) non minus suaviter, quàm potenter efferret? Filius hominis, inquit, non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.] Et Petrus Apostolus: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius.] Isaïas quoque: Ecce Deus vester: ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, & brachium eius dominabitur; ecce merces eius cum eo, & opus illius coram illo.] Ut quemadmodum, qui maxima cura alicui negotio insistit, illud non à tergo, sed in conspectu, imò & in corde, & in visceribus habere dicitur; ita Dominus opus suum id est, opus sanctificationis nostræ, quod opus Dei est, & dexteræ excelsi, coram se, nimirum ut sibi amantissimum, & planè ut finem aduentus sui habere dicatur. Sic itaque nos in eundem scopum finem que tendamus, & puritatem ac perfectionem animarum nostrarum, ut finem (post Deum) ut optimum, ut præstantissimum exoptemus. Cooperatores sumus veritatis, ut Ioannes ait, id est, Christi, qui est summa ac prima veritas, ac proinde deberemus in id ipsum, quod ille querit, scilicet in perfectionem nostram, vehementer incumbere. Festinemus ingredi in requiem, in illam vitæ perfectæ rationem, quæ mētēs hominum pacat atque tranquillat, ne quis tepiditati se tradens incidat; non dico nunc, in incredulitatis, sed in tepiditatis exemplum.] Et quemadmodū viator, qui in media via fatigatus obdormiuit, cum expurgitur, velociter currit, ut itineris comites assequatur: ita qui in via spirituali resedit, & manus præ segnitie conseruit, & soporatus est, hac consideratione se excitet, quod non ad quiescendum, sed ad laborandum, non ad communem tepidorum vitam sectandam, sed ad perfectionem inquirendam venit, & quod itineris superest (& multum superest) quanta poterit celeritate conficiat. Serio & intentè secum expendat, quia fortassis ex illis est, qui hora prima vocati ad vineam, & conducti sunt: & quod alij hora tertia, & sexta, & nona, & ad vesperam vocati, illi labore & conatu, & virtute præcedunt: erubescat, se post tergum minorum & novitiorum relinquitur; enitatur eos assequi, & simile præmiū perfectionis accipere.

Sed quoniam pacto quisque omnia instrumenta, & media perfectionis esse sentiet, & perfectionem ipsam finem sibi præfiget? Certè si ipsa perfectionis opera ardentiori studio quàm alia perfecit, & numquam propter scientiæ acquisitionem, propter aliudve negotium, aut præciderit, aut omiserit. Opera perfectionis sunt, oratio, meditatio, psalmodia, oblatio incruentii sacrificii, lectio spiritualis libelli affectum incitantis, ieiunium, & alia similia, quæ ad observantiam regularem conferunt, quæ virtutem augent, quæ mentis puritatem promouent. Opera verò perfectioni seruiencia sunt, lectio alicuius disciplinæ, quam quis proficitur; disputatio, qua veritatem inquiri; concio, qua alios docet, & mouet; pium negotium, quo quis

A operi misericordiam, & charitatis intendit, & alia huius generis. Illa ergo prima præcipuum & primum locum erga nos habere debet, ita ut numquam quietam orationem propter studium, numquam atteram feruidamque psalmodiam ob concionem parandam, numquam conscientiæ examinationem propter negotium non virgens, omittamus, & sic nos perfectionem, ut finem, & reliqua ut instrumenta perfectionis respicere profitebimur. Qui enim ut humanis disciplinis studeat, tempus orationis decurrat; qui, ut concionem parat, psalmos, &c. quæ recitat, festinanter profert; qui ut ad colloquia & negotia externa tractanda, tempus vacuum habeat, missa sacrificium sine debita præparatione, & sine quietâ gratiarum actione, & inepta festinatione peragit, satis ostendit se perfectionis valorem non agnoscere, & puritati ac profectui mentis suæ inutilia, inania & vilia præferre. Apud istum perfectio non primum, sed postremum locum obtinet, & Christus in corde ipsius non primus, sed ultimus sedet, aut certè (quod horreo dicere) non sedet, sed iacet, quem vel minima externa occupatio poterit. Non sic Iob apud suos, qui dicit: Si voluissem ire ad eos, sedebam primus,] quare hoc nisi quia inter concives suos, medium & præcipuum locum occupabat? Ne rogo, o anima mea, apud te inferiorem & viliozem locum, quàm Iob apud suos, Christus inueniat, quia signum magnæ miseræ & magnæ fœcordiæ est humanis negotiis meliorem sedem concedere, & Salvatore, ac Dominum tuum, in infimum locum & veluti in angulum domus coniecere. Stupedo ad id, quod nunc dicturus sum, & valde exarare formido, quia Gregorius id reproborum opus, & impiorum signum existimat. Quonia in corde reproborum, inquit, priori loco actiones carnis sunt, & posteriori, actiones animæ: in eorum proculdubio cogitationibus, Christus non primus, sed ultimus sedet. Sed electi quique quia ea præ omnibus, quæ æterna sunt, cogitant: & posteriori cura ac minima, si qua sunt, temporalia disponunt, quib. & magistra voce veritatis dicitur, Quarite primum regnum Dei,] in eorum corde Dominus primus sedet.] Nos, qui ex electis & dilectis esse volumus, primam in corde nostro sedem Christo tribuamus, quod tunc profectus fit, quando perfectionem ut finem respicimus, & ceteris negotiis, ac rebus virtutis actiones præponimus. Quod enim amabilius, & pretiosius habemus, id in tutiori loco statuimus, & maiori cura ab oculis raptorum abscondimus. Ipse ergo maior perfectionis amor, & ipsa prælatio, qua virtutem præferimus reliquis, nihil aliud est, quàm virtuti, & in illa Christo sedem excellentiorem præstare.

Illud etiam ad quarendam perfectionem, ut finem, non parum conducet, si in omnibus negotiis, & operibus nostris, non tam enitatur illa præstare, quàm animas nostras purgare, & virtutis augmento proficere. Et dicat quisque sibi metipsum cum dicit, cum legit, cum docet, cum cuncionatur, cum confessiones excipit, cum aliquid temporale tractat, ego in hoc non tam volo scientiam acquirere, aut concionem parare, aut opus quoddam peragere, quàm in illo Deo placere, virtuti insistere, & me ipsum amplius ampliusque perficere. Ita fiet, ut numquam propter occupationem, debitam modestiam deserat, aut regulam frangat, aut propter aliquod opus se ipsum peccatis inficiat. Cuius rei Dominus noster, ac omnis virtutis exemplar, præceptor fuit atque magister. Nam cum inuentus esset à sollicita matre in medio doctorum audiens illos, & interrogans eos, interrogatus quomodo ob causam in templo remanserit, non respondit: Nesciebatis quia ego doctor, debui inter doctores sedere; ego magistrorum magister, debui magistris instruere; ego Dei filius, de-

Mat. 20.

1. Pet. 2.

Isa. 40.

3. Ioan. 5.

Hebr. 4.

Mat. 20.

B

C

D

E

Iob. 29.

Greg. 20.
mor. c. 4.

Matth. 6.

Luc. 2.

bui opportuno tempore aliquantulum hominibus latentis sapientiae significationem offerre? Non ita respondit; sed quid? Nesciebatis, quia in his, quae Patris mei sunt, oportet me esse?] Per mansionem in templo, humilem in re doctores confessum, modestissimam loquentium auditionem, mirabiles interrogationes, non propriis nominibus vocauit, sed voluntatis Dei appellatione vestiuit. Ac si dixisset; Quicquid facio, ea ratione solum facio, quatenus Patri meo placet, & eius nomen sanctissimum, ac honorem prouehit. O quam aptè hoc loco adiectum est: Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos.] Nam pauci sunt adhuc ex spiritualibus viris, qui hoc idioma Saluatoris intelligant. Si literas discunt, immoderate cupiunt alios excellere, & inter nominatos magistros prodire. Si docent, volunt optimi praecceptores haberi, & maiori subtilitate etiam, cum ridicula nouitate res occultas interpretari. Si concionantur, plausum exoptant. Hinc immoderate cura, quae tempore orationis nos distrahit; hinc inepta in recitandis Psalmis festinatio; hinc multum loqui, & multum disputare, & multa curiosa & vana perlegere, & parum tacere, parum orare, & parum libros, qui cor compungant, euoluere. Quia nostrum honorem, & nostram vanitatem quaerimus, & non voluntatem Patris inquirimus. Discamus itaque in his omnibus Dei beneplacitum, & nostrum profectum, ac perfectionem inquirere, & ea ita admitemus, ita perficimus, non ut nos distrahat, & tepesciat, sed ut fini vitae nostrae, id est, perfectioni, deseruiant. Intellectus in studio sit, lingua in verbo quod loquimur, manus in opere, sed cura, sed sollicitudo in sola perfectione consistat. Et quemadmodum, dum in saeculo aliquod negotium gerebamus, illud totum cor possidebat, omnem cogitationem & omnem curam exhauriebat, ita nunc in cenobio constituti, negotium religiosae vitae, scilicet propositum acquirenda perfectionis totam curam exhauriat, & quicquid est in nobis possideat. Hac consideratione beatus Dorotheus se ad virtutis studium incitabat. Qui cum ante conuersionem suam diligentissime literarum studiis incubuisset, post vitae religiosae professionem dicebat sibi: Si tanta cupiditas tibi fuit in adipiscenda eloquentia, si tantus ardor lectionis, ut ad ipsius habitum prouerhereris, quanto magis debes virtutis gratia elaborare? & ex hac cognitione admodum, fateor, proficiebam. Et statim subiungit: Sic ergo cum parare virtutem quisquam voluerit, decet non distrahi ad diuersa, neque obliuiosum esse; ut qui rhetoricam discere voluerit, nulli alij rei operam suam nauat, quam illi. Quod est in primis ad his faciendum, qui spirituales artes parare student, ut scilicet nulli omnino rei praeterquam huic operam dent. Atque in ea dies noctesque cogitationem omnem suam figant, dum ad eius possessionem, cooperante Domino, tandem perueniant. Quod sane qui non fecerint, non solum non proficiunt, sed etiam tempus omne terunt usque adeo insipienter circumducti.] Haecenus ille. Perfecta igitur virtus apud nos finis sit, reliqua vero instrumenta virtutis. Illam ut finem sine mensura, id est, intentissime desideremus, haec ut media ea solum ratione, qua ad virtutem conferunt, & cupiamus, & exerceamus. Nec puremus nos perfectionis desiderio, aut a literarum studio, aut a doctis & optimis concionibus habendis, aut ab alijs pijs negotijs auocandos. Id enim putate profectio & actus diaboli, & magna ignorantia est. Nam & sancti Patres doctissimi fuerunt, eloquentissimi extiterunt, & maxima cum satisfactione gubernarunt, & negotia tractarunt. Nec desunt nunc in Ecclesia optimi viri, & puritatis ac perfectionis studio-

Dorothei.
doctrina
10.

lissimi, qui cum omni virtutis & orationis studio maximam scientiam & eloquentiam, & in rebus gerendis dexteritatem coniungant. Et perfectionis amor pia opera non destruit, ac Dei obsequia non impedit: sed adiuuat, sed nobilitat, sed promouet, sed ad debitum splendorem perducit.

*Religiosus oculos semper intendat
in magna.*

CAPVT XV.

Vi perfectionem amat, eamque suarum actionum scopum finemque praefixit, ut ad aliquam puritatis mediocritate perueniant, opus est, ut ad praestantissimam sanctitatem, & excellentissimam perfectionem aspi-
ret, & oculos, non in merita pusillorum, sed in labores, & merita virorum sanctissimorum intendat. Sunt enim nonnulli vitae spiritualis professores, in diuinis rebus admodum pusillanimes, qui suam aspicientes imbecillitatem, & diuinam gratiam operam minimè considerantes, nihil magnum celsumque desiderant, sed vitae cuiusdam communis, & solum à magnis peccatis alienae dilectione tenentur. Nec aduertunt, quòd desiderare magna, tum facile, tum vtile est, & qui in minimis desideria sua collocant, nec ad minima atque imperfecta perueniunt. Desiderium rerum magnarum, & cuiusdam eximia sanctitatis facile quidem est, quoniam intellectus rem magnam laboribus & difficultatibus spoliatur, & eam malis nudam, & satis pulchram & splendidam voluntati repraesentat, ut illam pulchritudinem oblatam sibi percipiat. Est etiam hoc desiderium vtile, quoniam illo velut stimulo excitati, velocius viam Dei currimus, & amplius laboramus, & si non ad illam sanctitatis magnitudinem nobis propositam, saltem ad aliquam mediocritatem accedimus. Qui autem solam communem virtutem concupiscunt, illa saepe frustrantur, & citra communem vitam in magna conuersationis vilitate quiescunt. Quamobrem Paulus sapienter nos mouet, dicens: Emulami charismata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro. Nam si hanc exquisierimus exilioribus donis non omnino vacui permanebimus. Praestantissimam namque virtutem minor & communior antecedit, in quam, si illam ardentè sitimus, necesse est, non post multos labores incurrere. Longè itaque sit à nobis quorundam tepidorum ignauia, qui dicunt, sufficit mihi, si grauius peccata non perpetuo, si praeccepta & quae obligant sub peccati interminatione, custodio, si angulum caeli conquiri, & inter pueros, qui cum solo baptismo hinc emigrarunt, locum inuenio, & maiorem virtutem, aut potiore gloriam habere non curo. Longè, inquam, sit à nobis talis cogitatio, quae desideria magna perfectionis extinguens, non semel indignos potest facere regno caelorum. Qui enim solis peccatis letalibus abstinere curant, saepe dum leuia non vitant, & occasiones non fugiunt, dum minus putabant, in grauius labuntur. Qui solum angulum caelestis patriae, & infimum locum mercari nituntur, aliquando ad hunc comparandum necessarium numisma non habent, quod est praecceptorum impletio, & dum nec pro angulo pretium exolunt, se in ignes semper duraturos coniciunt. Et quemadmodum virgines fatuae à nuptiis exclusae sunt, quia oleum habere noluerunt; & audierunt ex ore sponsi: Nescio vos: Matt. 25.

1. Cor. 12.

quibus